

Forskning och utveckling (FoU)
vid Utbildningsförvaltningen Piteå kommun

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

FORSKNING OCH UTVECKLING
PITEÅ KOMMUN

Piteå kommun

Innehållsförteckning

Funktioner i FoU-miljön	1
FoU-teamet.....	1
Piteå utbildningsvetenskapliga råd.....	1
Riktlinje för forskning och utveckling i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö	1
FoU-teamets aktiviteter i FoU-miljön	2
Nätverksträffar	2
Forskningscirkelar.....	2
Handledarkollegium	4
Studie om AI i undervisningen.....	4
Övriga aktiviteter ute på förskolor och skolor	4
Extern samverkan.....	4
Didaktisk utvecklingsdialog i förskolan.....	5
Läskraft.....	5
Examensarbete i samverkan	5
ULF-samarbeten och samverkanscheckar.....	6
Grupper och råd.....	6
Samverkan med Kungsbacka	7
Umeå universitet	7
Internt förankringsarbete	7
Kommunikation och spridning	8
MULF-talk	8
Tidskriften Forskning och utveckling i förskola och skola (Fufos).....	9
Spridning i den digitala miljön.....	10
Konferenser, seminarier och presentationer	10
FoU-teamets fortbildning	11
Doktorandernas arbete.....	12

Här följer en redogörelse för arbetet med forskning och utveckling (FoU) vid Utbildningsförvaltningen i Piteå kommun under 2024. Under rubrikerna *Strukturer i FoU-miljön*, *FoU-teamets aktiviteter i FoU-miljön*, *Extern samverkan*, *Internt förankringsarbete*, *Kommunikation och spridning*, *FoU-teamets fortbildning* och *Doktorandernas arbete* presenteras i korthet vad som hänt under året i den lokala FoU-miljön.

Funktioner i FoU-miljön

Det finns flera viktiga strukturer i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö, bland annat FoU-teamet och Piteå Utbildningsvetenskapliga råd.

FoU-teamet

Under 2024 har FoU-teamet träffats varje torsdag eftermiddag mellan 12.00 och 16.30 i Frejahuuset för att planera, genomföra och utvärdera aktiviteter i Utbildningsförvaltningens miljö för forskning och utveckling (FoU). Inför höstterminen fick FoU-teamet en ny medlem, Magdalena Norén från Strömbäckaskolan, som har läst magisterutbildningen *Forskning och utveckling i skolan* och har stor erfarenhet av FoU-arbete i olika former. Utökningen av teamet gäller läsåret 2024–25 och möjliggjordes med hjälp av externa medel.

Piteå utbildningsvetenskapliga råd

Piteå utbildningsvetenskapliga råd har sedan 2017 arbetat med att främja vetenskaplig verksamhet och föreslå strukturer för utveckling av utbildningen i förskola och skola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Under 2024 har rådet haft tre möten: i februari, maj och oktober. På mötena har det strategiska arbetet med FoU, hur Utbildningsförvaltningens FoU-arbete ska kommuniceras och spridas samt betydelsen av en magisterutbildning för lärare diskuterats. Där har också studier som genomförts i kommunens FoU-miljö presenterats. Under året fattades beslut om att PUR:s möten fortsättningsvis kommer att hållas två gånger per år, ett digitalt möte på hösten och ett på plats i Piteå under våren. Vetenskaplig ledare har möjlighet att kalla till ytterligare möten om behov finns.

Under året har PUR fått tre nya ledamöter: Joakim Wallstén, Strömbäckaskolan, Bodil Johansson, Rognäs förskola, och Monica Thelin, rektor Piteå Centrala och Östra förskoleområde.

Riktlinje för forskning och utveckling i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö

I maj 2023 antog Barn- och utbildningsnämnden (Dnr 23BUN84) en ny riktlinje för forskning och utveckling i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö. Riktlinjen gäller till juni 2028 och under 2024 har FoU-teamets arbete utgått från de fyra målområden som ingår i riktlinjen:

1. Kompetens i forsknings- och utvecklingsarbete
2. Formaliserade tjänster och uppdrag som tillvaratar FoU-kompetens
3. Intern och extern samverkan inom FoU
4. Kommunikation och spridning av FoU

FoU-teamets aktiviteter i FoU-miljön

FoU-teamet har under 2024 fortsatt med pågående aktiviteter och med utgångspunkt i aktuella frågor som identifierats på olika nivåer inom Utbildningsförvaltningen.

Nätverksträffar

Under 2024 har det genomförts fem nätverksträffar för lärare. Nätverksträffarna sker i fysisk form i olika lokaler i kommunen och ägnas varje läsår åt ett specifikt tema. För skolans del handlade vårterminens träffar om AI i undervisningen och höstens åt mående, närvaro och studieresultat. Förskolans träff handlade om lekens betydelse. Totalt har ca 180 personer deltagit i årets nätverksträffar. Nedan följer en sammanställning av de nätverksträffar som genomförts i förskolan och skolan under 2024:

- *Digitalisering och AI i skolan* (januari 2024)
Caroline Graeske och Niklas Ekberg, Luleå tekniska universitet
- *Lekens betydelse för barns lärande och utveckling utomhus* (februari 2024)
Johanna Jonsson, Piteå kommun och Umeå universitet
- *Engagerande lärprocesser – pedagogiska perspektiv på AR, VR och* (april 2023)
Eva Mårell-Olsson, Umeå universitet
- *Främja skolnärvaro* (augusti 2024)
Fredrika Selberg Zolland, Luleå tekniska universitet
Monica Sköld och Thomas Andersson, Piteå kommun
- *Flickors frånvaro, mående och studieresultat* (november 2024)
Ulrika Bergmark, Piteå kommun och Luleå tekniska universitet, och Sara Viklund, Piteå kommun och Umeå universitet
Frida Andersson och Tove Östling, Piteå kommun

Forskningscirklar

Under vårterminen 2024 avslutades de forskningscirklar i för- och gymnasieskolan som påbörjades under hösten 2023. Vid ett öppet seminarium på Strömbackaskolan den 3 maj presenterades resultatet av nedanstående fyra utvecklingsprojekt, som alla har utgått från lärarnas egen praktik.

- *Handledarens roll för en positiv APL-upplevelse – Inriktning mot social verksamhet på Barn- och fritidsprogrammet* av Annette Askenryd, Strömbackaskolan
- *Vad upplever elever på Vård- och omsorgsprogrammet gör en bra APL?* av Heléne Eriksson, Strömbackaskolan
- *Skolfrånvaro på Strömbackaskolan – en studie av elevers perspektiv och skolans roll* av Erika Hortlund
- *Boksamtal i grupp med läsande förebilder på gymnasiets yrkesprogram* av Cecilia Sandström, Grans naturbruksgymnasium

Den 29 maj berättade förskollärarna om sina utvecklingsarbeten och där fick inbjudna rektorer höra om hur undervisning utomhus kan utvecklas och iscensättas. Under träffen presenterades följande utvecklingsarbeten:

- *Filosofiska samtal i närmiljön* av Evelina Grenemark, Trädgårdens förskola
- *Hur kan planerad yoga/rörelseundervisning stimulera barns utelek?* av Sandra Löfkvist, Viljans förskola
- *Utomhusundervisning vintertid för de yngre barnen* av Lena Öhlund, Rönnens förskola
- *Skapa samsyn och medvetenhet kring undervisningen utomhus* av Jennie Arfmann, Ewa Viklund och Anna Södersten, Rognäs förskola
- *Regellekar utomhus* av Maria Lidström, Fagottens förskola
- *Pedagogers och barns placering utomhus* av Karin Holmström och Kristin Sundström, Strömnäsbackens förskola
- *Lärmiljöer utomhus under vinterhalvåret* av Maria Svärdsudd, Ängens förskola
- *En forskningsstudie om sagoberättande som undervisningsmetod utomhus* av Camilla Erstam, Viljans förskola
- *Skapandet av nya miljöer utomhus* av Ulrica G Johansson, Ankarets förskola
- *Steam-undervisning utomhus – Barnens intresse i fokus* av Catrin Sundström Vestin, Bergsvikens förskola

Hösten 2024 påbörjades tre nya forskningscirkel, där totalt 25 personer deltar.

- Lärare från grund- och gymnasieskolan utforskar AI i skolan.
- Musik- och dansskolans lärare undersöker feedbackmetoden *Critical Response Process*.
- Lärare från Strömnäs skola arbetar med att öka elevers engagemang för läsning.

Precis som under tidigare år innebär deltagande i forskningscirkelarna inläsning och samtal om läst litteratur samt genomförande av ett mindre utvecklingsarbete i den egna praktiken.

Handledarkollegium

Läsåret 2023–24 genomfördes ett handledarkollegium med lärare som handleder sina kollegor i olika utvecklingsprocesser. Syftet var att öka lärares förmåga att handleda kollegor i utvecklingsarbete som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta var mycket uppskattat och det fanns intresse av att fortsätta att träffas för att diskutera och utbyta erfarenheter om frågor som rör handledning av kollegor. Därför erbjöds en fortsättning under läsåret 2024–25 under namnet *Handledarkollegium 2.0*. Under hösten har 6 lärare träffats vid två tillfällen.

Studie om AI i undervisningen

För att möta lärares och elevers behov av mer kunskap om AI i undervisningen har FoU-teamet under 2024 genomfört studier i samverkan med professor Caroline Graeske vid Luleå tekniska universitet. Intervjuer med lärare i högstadiet och gymnasiet har resulterat i den populärvetenskapliga artikeln [*AI i undervisningen – från fusk till framtidstro*](#) om olika lärarroller (Bergmark et al, 2024) och under 2025 fortsätter arbetet med att färdigställa en vetenskaplig artikel om spänningar som uppstår när ChatGPT introduceras i klassrummen. Under hösten 2024 genomfördes också gruppintervjuer med elever i högstadiet och gymnasiet. Analysen av dessa intervjuer påbörjades i slutet av hösten 2024 och kommer i första hand att resultera i en populärvetenskaplig artikel i *Fufos* våren 2025.

Övriga aktiviteter ute på förskolor och skolor

FoU-teamet har under 2024 erbjudit sig att komma ut till skolor för att genomföra inspirationsworkshoppar eller att vara dialogpartner för lärare eller rektorer i lokalt utvecklingsarbete. Till exempel har delar av FoU-teamet besökt svensklärare vid gymnasiet för att prata om vetenskapligt skrivande och ChatGPT samt gett råd och feedback till rektorer och kuratorer som genomfört studier eller utvecklingsarbete.

För förskolans del så har Johanna Jonsson träffat rektorer och förskollärare och diskuterat hur det vetenskapliga förhållningsättet kan förankras i praktiken samt arbete i teman, projekt och processer i samband med förskolans undervisning.

Extern samverkan

Förutom de aktiviteter som anordnas internt av FoU-teamet har det under 2024 pågått ett antal olika samverkansprojekt i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö. Här följer en kort sammanställning av externa samverkansaktiviteter.

Didaktisk utvecklingsdialog i förskolan

I projektet *Didaktisk utvecklingsdialog i förskolan* skrev forskare och förskollärare en bok tillsammans med utgångspunkt i didaktiska dilemman i förskollärares praktik. I projektet ingick förskollärare från Piteå kommun tillsammans med förskollärare från Helsingborg, Mölndal och Gotland samt forskare från Luleå tekniska universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Uppsala universitet och Högskolan i Halmstad. Under våren 2024 gavs boken *Undervisning i förskolan: förskollärare och forskare i dialog om didaktiska dilemman* (2024) ut och den 8 april genomfördes ett boksläpp på Storstrand. I boken har fyra förskollärare (Lena Bäckström, Bodil Johansson, Anna Södersten och Lena Öhlund) från Piteå kommun tillsammans med kollegor från tre andra svenska kommuner skrivit om didaktiska dilemman i förskolepraktiken. Fyra andra förskollärare (Johan Bjuhr, Anneli Fursjö, Johanna Jonsson och Ewa Wiklund) från Piteå har skrivit kommentarer till dilemmatexter och Ulrika Bergmark, Piteå kommun och Luleå tekniska universitet samt Susanne Westman från Luleå tekniska universitet har fungerat som kapitelredaktörer.

Läskraft

Det praktiktäna forskningsprojektet *Läskraft*, som beviljats medel från Skolforskningsinstitutet, har fortsatt under 2024. I projektet ingår femton svensklärare och ca 300 elever från grund- och gymnasieskolan i Piteå. I projektgruppen som leder arbetet ingår tre forskare från Luleå tekniska universitet (Ulrika Bergmark, Lena Manderstedt och Annbritt Palo) och en forskare från Umeå universitet (Maria Löfgren) samt tre lärare från Piteå kommun (Maria Karlsson, Charlotta Melander och Linda Wikström). *Läskraft* består av tre aktionsforskningsprojekt med fokus på skönlitteratur och under våren 2024 fortsatte de aktiviteter i undervisningen som inleddes hösten 2023. Parallellt med lektionsaktiviteterna pågick samtal i lärargrupperna och i projektgruppen. Data samlades in kontinuerligt och under hösten 2024 påbörjade deltagarna analysarbetet.

Examensarbete i samverkan

Under vårterminen 2024 skrev studenten Emilia Holmberg, Luleå tekniska universitet, sitt examensarbete i samverkan, vilket innebar att hon hade ett praktiktäna fokus och dubbla handledare – en vetenskaplig handledare från universitetet och en biträdande handledare från skolan (Iris Rosengren-Larsson från Hortlax skola). Hennes examensarbete heter [*Jag kan ju be dom hålla käften*](#) och handlar om hur samhällskunskapslärares fostransuppdrag påverkas av ökad polarisering i samhället, de medborgarskapsideal som genomsyrar läroplanen samt hur samhällskunskapslärare förhåller sig till dessa. Studenten presenterade resultatet av sina studier och erfarenheter av arbetsformen vid ett MULF-talk.

Maria Karlsson från FoU-teamet har varit sammankallande i den grupp vid Utbildningsförvaltningen som ansvarar för att uppmärksamma studenter som skriver i samverkan. I

gruppen ingår, förutom studenten, biträdande handledare, VFU-samordnare, avdelningschef och vetenskapliga ledare. Utöver det lokala arbetet har FoU-teamet varit representerade i det nationella nätverket för självständiga arbeten i samverkan.

ULF-samarbeten och samverkanscheckar

Den nationella försöksverksamheten ULF (Utbildning, Lärande, Forskning) pågick 2017–2021 och har förlängts till 2024 i väntan på övergången till en permanent verksamhet 2025. Tanken med ULF är att pröva och utveckla hållbara samverkansmodeller mellan skolor och universitet gällande forskning, skolverksamhet och lärarutbildning. Inom ramen för ULF har det varit möjligt att ansöka om samverkanscheckar och projektmedel för att finansiera samverkansprojekt och Piteå kommun har tidigare deltagit i flera sådana projekt tillsammans med forskare från Umeå universitet och Luleå tekniska universitet. Under 2024 har en inventering skett för att ta fram områden som Utbildningsförvaltningen ser som angelägna att samverka kring. Grund- och gymnasieskolan skickade in följande intresseområden till en utlysning vid Umeå universitet:

- Flickors skolfrånvaro, psykiska hälsa och studieresultat
- AI utmanar och möjliggör
- Anpassningar och NPF (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) i förskolan, grundskolan och gymnasiet samt elevhälsan
- Matematikdidaktik i grundskola och gymnasium

Under 2024 inleddes inga nya samverkansprojekt inom ovanstående områden, men dessa frågor har fokuserats i andra sammanhang, exempelvis vid skolans nätverksträffar. Resultatet av ULF-samverkan om hur sång kan användas för att lära SFI-elever att uttala svenska fraser bättre när de talar, att möta elever med NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) och VR-glasögon i undervisningen har presenterats vid en nätverksträff och MULF-talk.

Grupper och råd

FoU-teamet finns representerade i olika sammanhang som rör forskning och utveckling även utanför Utbildningsförvaltningens FoU-miljö.

- Tre av förstelärarna i FoU-teamet sitter i *Skolforskningsinstitutets lärarpanel*.
- Linda Wikström och Ulrika Bergmark sitter i arbetsgruppen för *UDiN*, Utbildningsdialog i Norr, som är en seminarieriserie som arrangeras av Luleå tekniska universitet i samverkan med skolhuvudmän i Norrbotten och Norrbottens Kommuner.
- Sara Viklund är ordförande i *SWERA:s* (Swedish Educational Research Association) doktorandråd.
- Ulrika Bergmark och Sara Viklund ingår i *VALS* (Vetenskapliga ledare i skolverksamhet) tillsammans med samverkande forskare med olika roller, titlar och

kombinationstjänster från hela landet. Under året har VALS vuxit och utvecklat sin verksamhet. Bland annat har nätverket under 2024 träffat representanter från Skolverket, Ifous och SKR. Sammankallande för VALS är Ulrika Bergmark och nätverkets hemsida administreras från Utbildningsförvaltningen i Piteå.

Samverkan med Kungsbacka

September avslutades med att FoU-teamet åkte till Kungsbacka för att utbyta erfarenheter om arbetet med forskning och utveckling, en resa som möjliggjordes genom medel från Jerringfonden. I Kungsbacka fick FoU-teamet möta bland annat lektorer, samverkansdoktorander och utvecklingsledare, ta del av olika samverkansprojekt, diskutera systematiskt kvalitetsarbete och göra verksamhetsbesök. FoU-teamet åkte också till Partille kommun för att få veta mer om ett samverkansprojekt om att främja skolnärvaro.

I samband med resan till Kungsbacka besökte FoU-teamet Bokmässan i Göteborg för att få inspiration inför det fortsatta arbetet med undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt de olika fokusområden som teamet arbetade med under läsåret. Vid Bokmässan fick Linda Wikström ta emot Svenska Akademiens svensklärarpris för sitt arbete med svenska som andraspråk.

Umeå universitet

I det avtal som reglerar kommundoktorandernas tjänster ingår att doktorandernas institutioner vid Umeå universitet och Utbildningsförvaltningen i Piteå kommun med viss regelbundenhet ska träffas. Den 27 maj genomfördes en magisterdag i samverkan mellan Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen och Piteå kommun. Tolv av de lärare som läste magisterutbildningen *Forskning och utveckling i skolan* samt Utbildningsförvaltningens vetenskapliga ledare, Ulrika Bergmark, åkte till Umeå universitet där de tillsammans med forskare från institutionen samtalade om magisterutbildningen, lyssnade på föreläsningar, deltog i seminarium om en vetenskaplig artikel samt i en workshop där de fick designa samverkansprojekt. Under hösten besökte också professor Per-Åke Rosvall (Sara Viklunds handledare) Piteå för att ta del av det arbete som pågår inom Utbildningsförvaltningen.

Internt förankringsarbete

I FoU-teamets syftesbeskrivning står bland annat att FoU-teamet ska arbeta både strategiskt och operativt för att främja forskning och utveckling i skolan genom samverkan och att teamet ska fungera som en länk mellan utbildningsförvaltningens ledning, rektorer, lärare, forskare och politiker. Därför ägnar FoU-teamets medlemmar mycket tid åt förankringsarbete på olika nivåer. Förutom informationsträffar inför olika aktiviteter och återkoppling i samband med genomförandet har representanter för teamet regelbundna möten med rektorer i förskola,

grundskola och gymnasium samt med Utbildningsförvaltningens avdelningschefer. Vetenskaplig ledare och kommundoktorander har också kontinuerliga avstämningar med Utbildningsförvaltningens ledningsgrupp.

Kommunikation och spridning

Det pågår mycket i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö och att kommunicera och sprida information om aktiviteter som pågår och om resultatet av forskning och utvecklingsprojekt är ett prioriterat område. Kommunikation och spridning sker genom Utbildningsförvaltningens egna kanaler *MULF-talk*, tidskriften *Forskning och utveckling i förskola och skola (Fufos)* och hemsidan samt genom olika presentationer vid konferenser och seminarier utanför Utbildningsförvaltningen.

MULF-talk

Seminarie-serien MULF-talk syftar till att ge lärare, rektorer och forskare möjlighet att presentera resultatet av forskning och utvecklingsarbete som har genomförts. Sedan seminarie-serien inrättades hösten 2019 har totalt 27 seminarier genomförts. Under 2024 genomfördes fyra seminarier där totalt 26 personer presenterade resultat av forskning eller utvecklingsarbete. Vårens seminarier genomfördes digitalt och FoU-teamet planerar att i fortsätta med det, eftersom många deltagare kommer från andra delar av landet. Nedanstående seminarier genomfördes 2024:

1. *Praktiknära forskning för att möta elever med särskilda behov och andraspråkelever* (22 februari 2024)
Lena Ulin och Sara Häggbom, lärare vuxenutbildningen Piteå kommun
Annika Norlund Shaswar, docent i språkdidaktik Umeå universitet
Carina Burman rektor Långskataskolan Piteå kommun
Elina Hortlund, skolpsykolog Piteå kommun
Liselott Vingälv, Malin Johansson-Bröms och Helena Öman, specialpedagoger Piteå kommun
Anna-Maria Johansson, lektor i psykologi Umeå universitet
2. *Undervisning i förskolan – förskollärares didaktiska dilemma* (13 maj 2024)
Bodil Johansson, kapitelförfattare, Rognäs förskola
Lena Öhlund, kapitelförfattare, Rönnens förskola
Ulrika Bergmark, en av redaktörerna för boken och vetenskaplig ledare
Johanna Jonsson, fallkommentator och kommundoktorand
3. *Utbildning för alla elever – möjligheter och framgångsfaktorer med hjälp av SPSM-stöd* (9 september 2024)

Isabel Lidström Edelbro, Linnea Ökvist, Stacy Lundström och Elisabeth Sandlund,
Bergsviksskolan och Jävre skola
Maria Karlsson, Lillemor Eriksson och Charlotte Nyman, Backgårdsskolan och
Sjulsmarks skola

4. *Examensarbete i samverkan mellan skola och universitet* (11 november 2024)

Emilia Holmberg, lärarstudent i projektet

Iris Rosengren-Larsson, lärare Hortlax skola

Agnes Strandberg, biträdande universitetslektor, Luleå tekniska universitet

Lena Manderstedt och Annbritt Palo, biträdande professorer Luleå tekniska universitet
Lillemor Eriksson, VFU-samordnare Piteå kommun

Tidskriften Forskning och utveckling i förskola och skola (Fufos)

Tidskriften *Forskning och utveckling i förskola och skola (Fufos)* har under 2024 utkommit med två nummer där totalt 10 artiklar ingick. Det är en stor ökning jämfört med fjolårets tre artiklar. De 43 artikelförfattarna kommer både från Piteå och andra delar av landet. I syfte att öka antalet bidrag till tidskriften har FoU-teamet spridit flyers och berättat om *Fufos* i samband med olika arrangemang i Sverige. Under 2024 har följande artiklar publicerats:

- ["Tänka framåt, tänka bakåt, tänka runt och tillbaka" – rörelser i ett utvecklingsprojekt om undervisning i förskolan](#) av Moa Frid, Erika Jonsson, Lena Johansson & Åsa Pettersson
- [Måste det vara kul hela tiden? En studie kring motivationsskapande faktorer som elever i årskurs 7–9 identifierar](#) av Camilla Sundberg Thurfjell, Mimmi Lind-Löfgren, Anders Sundström, Katharina Harju & Teis Christiansen
- [Den magiska dockteaterlådan – Ett inspirerande läromedel för förskolan](#) av Anders Råde
- [Undervisning och förhållningssätt som motiverar dagens elever till ökade kunskaper i ämnen](#) av Anna Lagerlöf-Nordsvahn, Caroline Lindgren, Niclas Lyckander, Annika Malm, Elisabeth Pettersson & Birgitta Westerberg
- [På väg mot kollektivt lärande – inom ramen för samverkan mellan skola och universitet](#) av Tord Göran Olovsson, Johan Hansson, Linda Granberg, Maria Lööf, Maria Markgren, Johanna Smitt & Andreas Westerberg
- [Läsutveckling i samverkan – när skola och hem möts i ett digitalt lästräningsprogram](#) av Tina Arnold, Agnes Strandberg & Catarina Björnsson
- ["När alla vet, då blir det lugnt": Tydliggörande pedagogik i musik- och dansundervisningen](#) av Anna-Karin Hagström, Carolin Kårén, Sara Lockby, Sigurd Löf, Sofia Nilsson, Aino Sundstedt, & Stefan Wester

- [”Jag tror att jag lär mig bäst när jag jobbar med andra”. En kvalitativ intervjustudie om elevernas upplevelse av grupparbete i hem- och konsumentkunskap](#) av Magdalena Eriksson Klockare & Karin Herolf
- [Lek, delaktighet och ökad inkludering: Så skapar förskolan förutsättningar för alla barns delaktighet i gemensam lek](#) av Viktor Långdahl
- [AI i undervisningen – från fusk till framtidstro](#) av Ulrika Bergmark, Caroline Graeske, Johanna Jonsson, Maria Karlsson, Sara Viklund, Christina Wiklund & Linda Wikström

Spridning i den digitala miljön

Varje månad skriver FoU-teamet ett FoU-nytt som kommuniceras via hemsidan och Insidan. Där ligger också äldre FoU-nytt kvar för att det ska vara möjligt att gå tillbaka och läsa om tidigare aktiviteter.

Under fliken *Forskning och utveckling* på kommunens hemsida finns aktuell information om pågående, kommande och avslutade aktiviteter i Utbildningsförvaltningens FoU-miljö. Under året har hemsidan gjorts om med hjälp av Utbildningsförvaltningens kommunikationshandläggare i syfte att bättre passa dem som besöker hemsidan via mobiltelefon. På hemsidan finns också länkar till vetenskapliga tidskrifter som kan vara av intresse för kommunens lärare. Nytt inför höstterminen 2024 var att FoU-teamet skickade ut en [sammanställning](#) av relevant forskning till lärare och rektorer i kommunens skolor. Denna information publicerades också på hemsidan. Tanken är att en sådan sammanställning ska skickas ut i början av varje termin för att inspirera och underlätta för fler lärare att ta del av forskningsresultat.

Konferenser, seminarier och presentationer

FoU-teamet deltar i flera olika sammanhang, internt och externt, för att informera om Utbildningsförvaltningens FoU-miljö och utbyta erfarenheter med andra. Nedan följer ett urval av de presentationer som genomförts i olika sammanhang.

- I februari fick Utbildningsförvaltningen besök av ledningsgruppen för Skolverkets analysavdelning. Förutom verksamhetsbesök vid förskolan, grundskolan och gymnasiet fick de ta del av en presentation av den FoU-miljö som vuxit fram vid Utbildningsförvaltningen över tid och den verksamhet som pågår idag. Ulrika Bergmark och Sara Viklund höll i presentationen.
- I mars deltog Ulrika Bergmark och Sara Viklund i *NERA*-konferensen (Nordic Educational Research Association) i Malmö. Förutom att lyssna på presentationer och träffas i olika nätverk, deltog de i ett rundabordsamtal om hållbar skolutveckling tillsammans med tre forskare från Norge.
- SWERA:s (Swedish Educational Research Association) doktorandråd genomförde i april sitt årliga vårseminarium. Vid seminariet presenterade Johanna Jonsson sina pågående studier och Sara Viklund var chair vid seminariet.

- Ulrika Bergmark och Sara Viklund deltog i april i en föreläsning vid Umeå universitet om tidskrifter med praktiktäna skolfokus, där Utbildningsförvaltningens tidskrift *Fufos* presenterades.
- I juni presenterade Sara Viklund sitt avhandlingsarbete vid The 4th Doctoral Conference vid Maynooth University på Irland.
- I augusti presenterade Sara Viklund sin pågående forskning vid den internationella ISCAR-kongressen (International Society for Activity Theory Research) i Rotterdam. Hon deltog också i doktorandernas förkonferens.
- Ulrika Bergmark deltog i en konferens om aktionsforskning i Göteborg i september 2024.
- I oktober arrangerades SWERA-konferensen (Swedish Educational Research Association) med titeln *Akademisk frihet inom och för det pedagogiska kunskapsområdet*. Konferensen genomfördes online med Stockholms universitet som värduniversitet. Vid Doktorandrådets förkonferens med samma tema valdes Sara Viklund från FoU-teamet till ordförande för verksamhetsåret 2024–25.
- I oktober åkte Ulrika Bergmark och Maria Karlsson till Mälardalens universitet, Eskilstuna, för att presentera Utbildningsförvaltningens FoU-arbete under rubriken *Forskningsbaserad skolutveckling – hur man kan bygga en FoU-miljö i en mellanstor kommun*.
- I november genomfördes konferensen SMDI (Svenska med didaktisk inriktning) vid Luleå tekniska universitet. Temat var *Framtidens svenskämne – tradition och förnyelse*. Vid konferensen medverkade forskare och lärare från Piteå kommun på olika sätt. Christina Wiklund och Maria Karlsson från FoU-teamet deltog i ett panelsamtal om AI i svenskämnet. Under konferensen presenterade också Ulrika Bergmark, Maria Karlsson, Linda Wikström och Charlotta Melander, tillsammans med Maria Löfgren från Umeå universitet och Annbritt Palo från Luleå tekniska universitet, projektet *Läskraft*. Titeln på deras presentation var *”Madame Bovary fick följa med mig på skotern” – Framgångsrika arbetsätt och undervisningsmetoder för att främja elevers läsengagemang och läskompetens*.
- Spridning av resultat från *Läskraft* presenterades också i Luleå i november, vid NCS:s nätverksträff för läs- och skrivutvecklare.
- I december deltog Linda Wikström i Litteraturdidaktiskt nätverk (LDN), där hon berättade om hur hon arbetat med litteraturundervisning ur ett andraspråksperspektiv inom ramen för *Läskraft*.

FoU-teamets fortbildning

För vetenskaplig ledare och kommundoktoranderna är forskning en del av det ordinarie arbetet, men sedan FoU-teamet startade sin verksamhet har det också varit viktigt att också förstelärarna

i FoU-teamet får möjlighet till egen fortbildning och utveckling inom det vetenskapliga området. Detta har under året skett genom att de tillsammans med forskare samlat data, analyserat och skrivit en artikel om lärares erfarenheter av AI i undervisningen samt påbörjat ytterligare en om elevers erfarenheter. Maria Karlsson och Linda Wikström från FoU-teamet leder också varsin lärargrupp i forskningsprojektet *Läskraft* och deltar i artikelskrivande också i detta sammanhang. Förstelärare i FoU-teamet har under året också presenterat på konferenser.

Delar av FoU-teamet har under 2024 åkt på kurser inom Erasmus+. Ulrika Bergmark och Sara Viklund har åkt på en kurs i Foligno, Italien, för att fördjupa sina kunskaper om AR (Augmented Reality) och VR (Virtual Reality) inför forskningscirkeln om AI. Linda Wikström har åkt till Florens, Italien, för att lära sig mer om transspråkande och om hur AI kan användas i språk-undervisning med nyanlända elever.

Representanter från teamet har deltagit på såväl fysiska som digitala seminarier med svenska och internationella forskare vid olika lärosäten. De ämnen som diskuterats vid dessa seminarier är bland annat: samverkan mellan skolhuvudmän och universitet, aktionsforskning, ULF-avtal och skola på vetenskaplig grund, lärares lärande, mellanledare, AI, forskningsöversikter och litteraturundervisning.

Doktorandernas arbete

Piteå kommun har två kommundoktorander, Johanna Jonsson som studerar undervisning i förskolan, och Sara Viklund som studerar utbildningsrelaterad samverkan mellan kommun och universitet. Doktoranderna arbetar 20% med FoU i kommunen och 80% ägnas åt forskningsstudier och avhandlingsarbete. Doktoranderna började sin forskarutbildning hösten 2022 och under 2024 har arbetet fortskridit med kurser, internat, konferenser, seminarier, datainsamling och artikelskrivande. I maj reste de till Ljubljana i Slovenien tillsammans med forskarskolan inom det utbildningsvetenskapliga området för att presentera och diskutera sina forskningsprojekt tillsammans med doktorander från Ljubljana, Pristina och Split under *Doctoral Joint Seminar Week*. I november deltog de i ett internat i Skellefteå tillsammans med doktorander från Umeå universitet och Luleå tekniska universitet.